

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašje itd. šalju se dopunom ili položnicom pošt. štetačnice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 847849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rusu malo stvar, a nomoga sve pokvari.“ Narodna polovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Javna zahvala.

Ovim se najsrdačnije zahvaljujem na čestitkama, što sam ih dobio k mojem imendanu sa svih strana Istre i izvan nje.

Svim najiskrenije odzdravljam, želeć vruće, da svak u svojem djelokrugu a svi u jednom smjeru, u istu svrhu, za dobrobit našega naroda neumorno radimo.

„O trudu žito rodi o mucu grozdovi više“ — i mi ćemo zajedničkim trudom i mukom doći do čim težimo, i na što imademo, i kao ljudi i kao narod, pravo!

Opatija, 23. juna 1904.

Vjekoslav Spinčić,
narodni zastupnik.

Niemci proti izjednačenju hrvatskog sveučilišta sa austrijskim.

Dne 15. o. mj. proglašeno je na hrvatskom sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu sveučilištnoj mladeži, da je austrijska vlada naredbom priznala ravnopravnost hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa austrijskim sveučilištima i da izpiti položeni tamo vrijeđe u našoj polovici monarhije. Ali ta ravnopravnost nije zalibože podpunna, jer se zahtjeva od djaka iz Istre, Dalmacije i slovenskih zemalja, da polože jedan izpit u Beču pod posebnim povjerenstvom nakon što su u Zagrebu sve izpite položili. Taj izpit u Beču polagati će se u hrvatskom jeziku i dobiti svjedočbu u istom jeziku.

Ovom naredbom pokrotilo je za jedan korak napried k svojoj rješivi pitanje hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Ono nije još ni iz daleka temeljito riješeno, jer posim što valja na njem još ustrojiti medicinski fakultet, spomenuta naredba ne govori ništa o vrijednosti položenih izpita na mudroslovnom fakultetu, dočim traži od naših mladića pravnik iz Istre, Dalmacije itd., da se podvrgnu naknadnom ili popunitelnom izpitu u Beču, premda su redoviti i zakonito sve izpite u Zagrebu položili.

Akoprem nije dakle naredbom austrijskog ministra bogostovija i nastave, kojim se uređuje pitanje vrijednosti državnih izpita položenih na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, jedva dielomice zadovoljeno glavnoj i opravdanoj želji hrvatskoga naroda, ipak je ona izazvala veliko nezadovoljstvo među njemačkim djactvom i u obće među austrijskim Niemci. Prvi oglašili se njemački djaci gradačkog sveučilišta proti spomenutoj naredbi, a za njim povelode se njemački djaci bečkog sveučilišta, dapače isti profesori toga sveučilišta. Svi ti Niemci zahtjevaju od ministra, da opozove svoju naredbu. A zašto? jer veliko-njemački djaci i profesori, ne označavaju pravih odnošaja na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, vide u toj naredbi nekakvu tobož povriedu njemačkog jezika poštenje austrijskih sveučilišta. U svojem fanatizmu zaboravljaju, da je hrvatsko sveučilište uređeno posve po uzoru austrijskih sveučilišta i da svaki prigovor našem sveučilištu pada i na njihova sveučilišta.

skih sveučilišta i da svaki prigovor našem sveučilištu pada i na njihova sveučilišta.

Nu pravi razlog njemačkoj agitaciji proti ministarskoj naredbi, dotično proti hrvatskom sveučilištu, nalazimo u povjestničkoj mržnji austrijskih Niemaca proti svemu, što je hrvatsko ili u obće slavensko. Oni idu svom silom za tim, da sve ove naše južne pokrajine poniemče, i s toga nastoje, da naša mladež iz tih zemalja učijemajčki jezik, da se ne bude toliko opazalo provedenje njihove djavolske osnove. Niemcem nije stalo ni izdaleka toliko do prosvjetnih, koliko do političkih uspjeha. Oni smatraju Istru i Dalmaciju — a još više slovenske pokrajine — njemačkim posjedom, u koj nesmije nitko da dira. U strahu dakle za taj posjed i za svoj irbuh uzviliše toliko prašine proti naredbi ministra Niemca, koji nije mogao odmanje a da ne dobaci bar onu mrvicu za monarhiju i dinastiju toli zaslužnim Hrvatim. Niemce plaši misao, da bi mogli djaci naših južnih pokrajina zapustiti njemačka sveučilišta u Beču, Gracu, Inomostu itd., pa se naći svi na okupu u prosvjetnom središtu južnih Slavena. Njemačko strasilo je dakle usredotočenje naše sveučilišne mladeži na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, što priznaje lukavo i zlobno i glavno glasilo austrijskih Velikoniemaca, židovska „N. Fr. Presse“ dočim kaže, da onaj mladić, koj je cijelo vrijeme svojih nauka proveo u Zagrebu, vraća se natrag u Austriju sa nazori, kojih su pune glave hrvatskih djaka, pa će onaj, koj je zvan, da zastupa austrijsku državnu ideju, doći u Dalmaciju i Istru, pa valjda do skora i u Kranjsku, Korusku i Štajersku kao agitator za hrvat. državno pravo. Ta naredba — kaže nadalje rečeni list — poliče upravo hrvatsku mladež na to, da ide svoje nauke svršiti u Zagreb.

Za njemačkim djactvom povelu se, kako rekosmo, i njemački sveučilišni profesori ustaviši proti ministarskoj naredbi. Profesorski zbor bečkog sveučilišta izabrao je posebno povjerenstvo od pet članova, u kojem se nalaze bar tri člana starinom Slavena t. j. profesori Filipović, Bernačik i Srnska. Ali jedan član tog povjerenstva izjavio je već, da pri toj naredbi nesmije ostati, te da se nada, da će sloznom odporu profesora i djaka morati vlada popustiti.

Od strane njemačkih profesora i djaka pripravlja se dakle odlučan odpor proti ministarskoj naredbi. Tomu odporu priključiti će se stalno i ostalo njemačko obćinstvo. A šta da učinimo mi? Klin s klinom! Proti odporu — protuodpor.

Hrvatsko djactvo na sveučilištu u Pragu stvorilo je u tom pogledu na svojoj skupštini dne 11. o. mj. sljedeću resoluciju:

„S omalovažanjem valja prići preko fanatičkog zaključka gradačkih burševa proti nedavnoj ministarskoj naredbi, kojom se dozvoljuje Hrvatim druge pole monarhije praviti izpite u Beču na hrvatskom jeziku, nego valja upozorit na nj jedino kao na izražaj svegermanske težnje „Drang nach Süden“, te pozvati sve naše ljude, da se tomu „Drangu“ najodlučnije

opru, što, će biti i time, budemo li i odlučno i energično radili za ravnopravnost, i to podpunu ravnopravnost zagrebačkog sveučilišta s t. zv. austrijskim sveučilištima, dok ga ne postignemo“.

Djactkomu prosvjedu u Pragu priključili će se pogotovo i naše djactvo na ostalih sveučilištih. I naše djactvo i profesori hrvatskoga sveučilišta i hrvatski narod, obitavao gdje mu drago, dužan je zahtjevati od bečke vlade priznanje podpunne ravnopravnosti hrvatskoga sveučilišta u Zagrebu sa austrijskim sveučilištima. Otpasti moraju kojekakvi naknadni izpiti za pravnike, a svi ostali valjano položeni izpiti, bilo na kojem fakultetu, valja da budu vrijedili i za ovu polovicu monarhije.

U tom smislu i u tom pravcu valja da naši zastupnici, podupri djactvom i narodom pokrenu odlučnu akciju u Beču. Naši vrijedni djaci, ta naša uzdanica na bolju budućnost našu, moraju prvi činom napred t. j. svi na sveučilišne nauke u Zagreb!

Politički pregled.

U Puli, dne 29. junija 1904.

Austro-Ugarska.

U nedjelju bijaše u Slanou skupština mladoćeskih pouzdanika, te se je zaključilo, da se na izpražnjeno mjesto smarca zastupnika Jande kandidira Janovskoga. Ovaj je na skupštini razvio program u podujem govoru, u kojem je kazao, da je srčika mladoćeskog programa zdrava, ali su vodje mljohavi i bolesni. Ako se ove generale skine, vojska će se okriepiti. Izbor u delegacije moralo se je svim sredstvima zapriječiti. U to ime bilo je samo potrebno, da je jedan zastupnik donio u carevinsko vijeće dvie petarde i da je izjavio: Ako se samo izbori započmu, ja ću baciti petarde pred predsjednički stol.

Službeni list bosanske vlade proglašuje, da je car i kralj odlukom od dne 18. o. mj. odobrio, da se povjeri dvorskome savjetniku Konstantinu Hörmanu uprava administrativnim odjeljenjem zemaljske vlade za Bosnu-Hercegovinu.

U Dalmaciji obavit će se u prvoj polovici budućeg mjeseca dva naknadna izbora i to jednoga zastupnika će birati za zemaljski sabor i jednoga na carevinsko vijeće. Na zemaljski sabor birati će na izpražnjeno mjesto smarca zastupnika i načelnika šibenskog Šupuka — njegovu u načelnikovu nasljednika, dočim se nisu jošte stranke složile koga da biraju u Beč na mjesto pokojnog Šupuka.

U madjarskom saboru izrekao je 27. o. mj. poznati madjarski zastupnik Kovačević iz Hrvatske, podulji govor o državopravnom odnošaju Hrvatske i Ugarske. Među ostalim kazao je on, da je za uvedenje magjarskog jezika u magjarskom dielu zajedničke vojske, ali onda se mora i u hrvatskom dielu zajedničke vojske uvesti hrvatski jezik.

Što se tiče odnošaja između Hrvata i Magjara — reče — da se od prvih ne može više tražiti, nego da budu vjerni državljani magjarske države. Okolnost, da Hrvatska pomno čuva svoj narodni posjed ujedno je privlačiva sila za balkanske narode. Veli, da se Ugarska bez Hrvatske ne da ni pomisliti.

Srbija.

Dne 27. o. mj. na večer pripio je u Kraševac kralj Petar sa ministri i pobočnicim, da prisustvuje otkriću spomenika kosovskim junakom.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju i nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata na poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } odn. K 2.50 na pol godine

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utičaje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaozvali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari J. Krmpotić i dr.“ (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Iz Biograda javljaju, da je ovih dana proslavila tamo sedma pjesačka pukovnija koja je sudjelovala dne 11. junija prošle godine kod umorstva kralja Aleksandra, povratka Karagorjevića na prijestolje.

Rusija.

Car Nikola darovao je velikomu knezu Cirilu, koji se je spasio sa potopljene oklopnjače „Petropavlovsk“ za njegovu odvažno držanje u bitci kod Port-Artura dne 13. aprila o. g. zlatnu sablju sa nadpisom: „Za hrabrost“. Isto tako je odlikovan zapovjednik nesretne „Petropavlovske“ Jakovljevič. Mnogobrojnim pomorskim častnikom podijeljena su različita odlikovanja.

Dne 23. o. mj. došlo je pred Port-Arturam opet do pomorske bitke, u kojoj je potonula jedna ruska i jedna japanska oklopnjača. O toj bitci brzojavio je admiral Aleksejev caru Nikoli, da je dne 23. o. mj. izišlo u 8 sati u jutro port-artursko brodovlje, sastojeće se od 6 oklopnjača i 5 torpiljača na otvoreno more. Kad je rusko brodovlje ostavilo luku, opaženo je u daljini neprijateljsko brodovlje sastojeće od 9 ratnih brodova, među njima triju oklopnjača i 22 torpiljača. Rusko brodovlje navali je na neprijatelja. O uspjehu te navale da neima jošte službenog izvještaja. O kretnjah neprijateljskih četa na kopnu imademo sljedeće vijesti:

U Petrogradu, 27. junija. Ruska brozovajna agentura javlja iz Liaojanga od 26. o. mj. o podne: Druga vojska pod Oku-om uzmakla je na cijeloj liniji. Čini se, da je ona zapustila svoju namjeru, da se sjedini s Kuroki-evom vojskom. Nase su čete zaposjele Siunetke. Oko Liaojanga je sve mirno.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborni sastanak. Jučer je naša stranka držala u dvorani „Apollo“ izborni sastanak pouzdanika naše stranke u Puli. Sa zadovoljstvom ističemo, što se je pozivu izbornog odbora odazvao onako liep broj pozvanika — preko dvie stotine. Upozorujemo naše izbornike, da ne zamjere, što nisu jučer svi bili pozvani, jer će se doskora držati veliki pučki sastanak — tabor, na koga će biti svi pozvani i na vrijeme obaviješteni. Pouzdanikom pak ponovno preporučujemo, da svaki od njih radi za izbore u svom okrugu kod znanaica i prijatelja i obavješćuje izborni odbor.

Pietas Julia u pogibelji. Cives, cittadino, patriotti, na nege! Pula propada, čast Pula, starinu našu, romansko pleme staro naše, diku našu i vlast, gospodstvo naše — trbuh naš, žulude naše drage, građani — spasiite nam! Na nege se; na Pulu navališe nekakovi stranci, divljaci, dotepenci, Japanci šta li, ni sami neznamo odkud se doklatiše; narode i na selu i u gradu, c. i kr. draga, liepa i krasna — zlato moje — amo de na moje očinske grudi, na moje prevjerno i milosrdno srce, da vas kó milu i dragu djecu pod svoje očinsko okrilje okupim i od svakoga zla, opatiše i grijeha, od neprijatelja i svake neprijazni oslobodim i obranim. Tako se uzvikala kroz žurnale i nežurnale, Stanice i nestanice, Bolmarčice i nemarčice, vodopije — vinopije, potopije — suhopije, slavna i dična, velika i gorda, građana i puka, seljaka i kmeta, radnika

i sluge, popa i fratra, očinska i skrbna — visoka, svemoguća kamorra.

Sve ovo čitamo ovih dana u puljskim novinama Giornaletto i Popolo „italiano“ i tršćanskom Zidovcu. Prvi dapače i mrtve zove u pomoć za čast Pule, nedajući mira ni kamenju, uzevši za molto svom članku jedan nevini napis, što mirno i spokojno, uzidan u palači, iz koje naša moguća kamorra vedri i oblači, kišu i tuču siplje, ako uztreba da kazni neposlušne i tvrdokorne, što katonskim mirom gleda i promatra — često suzama božijma orosen, zaplakani — mirne i bezazlene prolaznike, čudeći se u očajnom svome srcu: što je ovom svijetu, zar ne živi, čuli, što li neće, da ne pukne veće? Evo to misli hladni onaj kamen, o tebi narode, kad te privilegirana klika jedna u svojoj bezobraznoj bahatosti, u kući tvojoj, na zemlji tvojoj, na očinstvu tvome, na grobovima otaca tvojih — nazivlje strancem — dotepencem, skitalicom. Eto to ti je nagrada, narode, za sav onaj trud tvoj, za znoj lica tvoga, za onaj liepi novac, koga si krvavo i poštenim radom rukū tvojih — sasuo u nezastini trbuh njihov, da se na njihovim ugojenim lrbušinama, tvojim znojnim, debeli zlatni lanci sjaju; to si dočekao, velju, da te kroz svoje novine, drugomu svijetu strancem, dotepencem prikazuju. — Ali, ne čudimo se, kamorra drugčija ne može da bude. Dok si tih, miran i poslušni, dok si janje, dok te mogu musti, dok te trebaju, e onda ti se i oni prikazuju kao ovca — u vutjnoj koži; pokažeš li im zube, osovili se na svoje noge, pokažeš li im, da si i ti čovjek kao i oni, a uvijek bolji od njih — kažemo ti mi — kad si izsisan, nemaš li više ništa, ne trebaju li te: tad si marva, rob (šćavo), stranac — forestiero, dotepencac, klatežojak, protuha, — uobće sve, samo čovjek nisi.

Vika, lupa, pogrdje, izrugavanja proti tebi, narode, sad su na njihovom dnevnom redu, jer si podigao, patniče, ljudski svoju glavu, da se prigodom skorih občinskih izbora izvučeš iz kamorinog jarma, da se oslobodiš iz pandja ovih ptica grabilica, koji nemilosrdno kljuju po tvojem zdravom i nepokvarenom tielu, da ti srce i dušu — jedino što ti preostaje — izvade. Pa kamo se utiče ta kamora? Kestenje iz vatre za nju mora da vadi krv tvoje krvi, slavenske majke djeca kao: Stanić, Bolmarčić, Martinolić i mnogi takovi. — Ali uzdajemo se u tvoje nepokvareno srce, u tvoju poštenu dušu, u tvoju zdravu i iskrenu slavensku čud, u tvoj bistar razum, da ćeš doskora pokazati ovoj šarenjačkoj gospodi da si čovjek, da si svoj i Božji, te doviknu ti njim otvoreno, srčano i odvažno: dosta ste se nagraktale crne vrane, ne vjerujemo vam više pa da me zlatom i srebrom kitite i mitite; evo me tu sam, ali srca, rodu svoga i jezika materinijeg moga — poštenje moje, ne izdojem više, odvise su mi gorke, sladke i varave rieči vaše! — Zato, narode, pozor, obruhri se i neboj, tvoja krv, slavensko mlijeko naše sa poštenim i dobromislitčim ljudima, spasit će nas od ove bruke i sramote!

Uzoran činovnik na željeznici u Kanfanaru. Dne 28. o. mj. jedan gospodin imajuće se odvesti u Pulu sa vlakom od 8 sati večer, zapila kartu na blagajni hrvatskim jezikom: „molim kartu II. razreda Pula“. Blagajnik izvali na te rieči oči, gleda, promatra, čudi se, šta je to? U Kanfanaru, u Istri, na c. kr. državnoj željeznici, njega e. kr. činovnika, usudi se upitati kartu hrvatskim jezikom. Razabrav se iz tog iznenadjenja, stane ko jopac pred policu, gdje karte stoje i počne maćušć glavom mumljati: Pola, Pula, Pula... i kao: heureka, izlana, da „Pula“ ne može naći. Putnik zaiste ponovno kartu istim riečima, opomenu toga jopca, da ne pravi komedije već da izda kartu. Na to se taj učenjak, opaziv jednog seljaka, došjeti jadu i upita seljaka u sladkoj talijanštini, da li bi mu on znao kazati, što je to Pula. Seljak mu razumati, da je to

Pola. — te naš crvenkapas zabezegnuto zaglagolja — a so! i dade kartu. — Mislimo, da ovom ne treba komentara, već jedino upozorujemo ravnateljstvo državnih željeznica, da ovakove mumije pridrži kod sebe, gdje ne treba da govori i razumije, jer mi Hrvati ovdje u Istri, hvala Bogu, imademo i dar govora i razuma, što je najbolje dokazao onom nemecu naš seljak. Ne bude li ovo ništa koristilo, tad ćemo si već naći sami i tomu umišljenom holestniku lieka.

Kamorra — na djela. Hrvati zavrtiše glavama našim Talijanasima. Savizljivu skupštine, sastavljaju odbora, i odasiliju već svoje galopine — skakavce — po selima. Takvu jednu uslugu, za jednog skakavca pružilo je nehotice e. k. poštanско ravnateljstvo u Trstu, na temelju lječničke svjedočbe c. k. kot. liečnika i uz toplu preporuku g. Franka, davši pošt. oficijalu Trigari-u (starinom Trigarić, Darmaninac), dvomjesečni dopust, radi porušenog zdravlja (jadan!). Taj skakavac izabrao je Premanturu, da kod svog prijatelja popa Matića (sve zgoljni Talijani), oporavi svoje — rumeno lice i gojno tielo, a u istinu da baci kamen smutnje među Premanturce.

Premanturci, eto Vi ste prvi počašćeni dobrotom i ljubavi Talijanaša i prema tomu se vladajte i ravnajte.

Imenovanje učitelja. Za puljski kotar bijahu imenovani sljedeći učitelji ili učiteljice: ravnajućim učiteljem III. reda na pučkoj školi u Pomeru g. Frane Zec; podučiteljicom u Fazani gđjica Benvenuti Spiteri; na mješovitoj školi u Sišanu gđjica Olga Wiederhoffer.

Lošinjski kotar:

Samo napried! Iz Lošinja pišu nam: Odkad smo vam se zadnji put javili imade u Lošnju štošta novoga, što je bar 'spomena vredno, pa pošto se već reć bi nikomu pero u ruke neda eto nas da Vam se — akoprem preobterećeni poslom — ponovno javimo.

Prije svega spomenuti nam je dva izleta, što bijahu priredjena u bližnji Čanski; i to onaj sa djecom „Družbine“ škole, te onaj prigodom otvora zgrade onamošnjeg „Konsumnog društva“ i „Citatnice“. Oba su izleta izpala iznad svakog očekivanja, te bijaše prava milina — osobito pri prvom — gledajuć one čopore naših krsnih Lošinjana, rodoljubnih gospodja i njeznjih gospodjica. Bilo je tu na okupu do 260 osoba, pa koje čudo, što su nas naši narodni odpadnici, kod naših povratka, onako zapanjeno motrili. Bila je to za njih ljuta rana, u koju im je uljevala žuč i otrov naša mila hrvatska pjesma, koja se u posljednje doba ori po našem Lošnju od ranog jutra čak tamo do dozvoljenog sata u noći.

Tjelovska procesija izpala je ovdje liepo, baš neočekivano. Naši su vladajuć, gromopucateljni krugovi poduzeli sva moguća, rieču i činom, da bi odvratili ljudstvo od saucastvovanja, da lih, po njihovom računu par Hrvata, izvrgnu ruglu, gledajuć kakav ih samo neznanat broj stupa za onim, njim toli nepočudnim, župnikom. Nu sve su se njihove nakane, svaka se je njihova nada izjalovila, te su baš onog dana imali priliku, da vide koliko nas imade i koji smo sve na broju. — Teško je tog dana doista moralo biti onim crvenim nosovom i mudrim delavim glavama, što su onako znatljivo vitkle kroz rebrenice svojih stanova! Tjelovske im objed po svoj prilici nije usao u tek, a ljuta ih opekliha bar na čas ujellila onih grdnih i bogumskih nedjela i nepravda, što je namašaju toj silnoj masi svojih sugrađana.

Spomena je vredan, na upis za buduće dane, postupak naše slavne občine kod tjelovskog obhoda. Glazbu, za koju su plaćeni, uskratili nam, dok je gosp. načelnik sa svim svojim podređenim brilao svojom odsutnošću. To vam je eto onaj gospodin, koji se je, dok nije sio na stolicu načelnika, prikazivao miroljubivim, pravednim, pobožnim i čak nepristranim. Tempora mutantur! — Čim se je dočulo, da nam se ne daje glazba, odlučismo, da ju na svoje troškove naručimo bilo iz Pule bilo iz Rieke. Deputacija uputi se kotarskom kapetanu Scarpi, da ga obavijesti o stvari. Čim je on čuo o čem se radi odriješto će: „Ne slažem se nakanom i nedozvoljavam glazbu, jer kad občina

ne daje svoju bila bi svaka druga smatrana političkom demonstracijom!“ (Baš pameina i legična opaska, dostojna jedne c. kr. talijanske postoline. Opaz. ur.). U daljnjem razgovoru s njim pokazao nam se je neprijateljem, te je tako daleko zasaio i okolišajuć dao razumjeti, da ne priznaje dra. Kvirina Klementa Bonificacija župnikom lošinjskim! — Naši ga ljudi ozlovoljeni ostaviše, svrativ upitni pogled onom visokom plavetnom nebu, gdje stoje pravedni sudac i veliki Bog!

Tih je dana u Lošnju sve kuholo, te je prava sreća, što nije prokipilo, jer bi se gotovo bio zarumenio lošinjski trg, kud je već protékla neđužna krv mučenika Ostromana. (Najprije bi bilo trebalo postolinu okrpai, ili ako je prestara, baciti ju na smetište. Op. slag.)

Košto vam bje jur svojedobno javljeno veliko je ovdje zanimanje za našu školu. Danju i večerom pune se školske prostorije. To reć bi neda mirno spavati našoj gospodi pa nabrušise svoja otrovna pera, da izričaju svoju žuč i jal u zakutnom puljskom listiću „Il Popolo Istriano“. Neko nezrelo čeljadje, koje se sakriva pod pseuodnimom „Ipsilon“ piše u zadnjem broju od 11. t. m., da se je na občinskoj sjednici izmed inoga povelio rieć i o našoj školi, te deslovno veli:

„L'on. S. Nicolich richiama l'attenzione della Rappresentanza sul fatto strano e odioso che, dopo l'istituzione a Lussin-piccolo della scuola dei Sr. Cirillo e Mediodio, si sono introdotti anche certi usi e costumi di una civiltà che non è la nostra. In certa scuola notturna vencono a quanto pare istruite delle ragazze dai 15 ai 20 anni (ve ne sono anche delle... pit mature) la cui condotta dovrebbe dar da pensare ai genitori. Esse sortono da questa scuola ad ora tarda e poi si mettono a cantare a squarciagola per le strade in modo da disturbare la pubblica quiete. Esse fanno u bella postu, dice l'on. Nicolich, il giro della parte centrale del paese e colle loro urla disturbano ad ore insolite i cittadini che hanno bisogno di riposo, senza contare che questo bordello è anche una provocazione, alla quale fa d'uopo por fine. Raccomanda quindi alla Deputazione di porvi riparo.“

Il podestà promette di occuparsene. L'on. Vidulich: U pure mi sono accorto che l'università di cui ha fatto cenno l'on. Nicolich va facendo insospettiti progressi, e se la va di questo passo noi vedremo convertirsi quell' istituto in... qualche cosa di allegro. Domando perciò che la spetti. Deputazione comunale si faccia dare dall'Autorità politica il programma d'istruzione, il quale deve essere stato, comè di obbligo, presentato da quell'istituto dei sanli a suo tempo.

Il podestà promette di farne domanda e leva la seduta alle 7 pom.“

Elo gop. se S. Nikolić kao pravi občinski otac pobojno za našu mladež, te opaža majkam, da bi ih ponašanje njihove djece moralo zabrinuti. Zao e jadniku, što si nase djevojke i mladići kvare gra hrvatskom pjesmom, te se konačno i ljudi veleć, da se time smeta noćni mir i čak provocira modrokrvnu gospodu. Jest, g. Nikoliću, naša vam je pjesma „una provocazione che disturba la quiete notturna“ jedino s toga, jer nije vama po čudi i jer se bojite, što je već poplavila Lošnju; dočim vam je dječanje, urlikanje, bogumersko proklinjanje i izazivanje, jednom rieču ona „mađja dječać“, što ju vaši „nobili concittadini“ priredjuju našoj mladeži danju i večerom, mila, ugodna i sveta, jer je to napereno proti Hrvatim, a kad se proti njima radi, dozvoljeno je i služi sve, pa i sablje občinskih stražara.

Nego da se vratimo na ono prvo, umoliti ćemo gosp. Nikolića (čisto talijansko ime — braću mu se još te i danas broje u hrvatske redove) nek se on ne brine za ponašanje naše mladeži, već ako mu je stalo do toga, da nekoga ispravlja, nek zadje u one proste krčmetine, gdje se sastaju njegovi „nobili concittadini“, neka se uvuće u onaj dio grada, kamo se može ispr. i volta, neka malo pogleda na učenike talijanske pučke škole, koji za svojim učiteljima rogove kažu, pesnitice briš. u i ne pozdraviv, mimo prolazeć, pljuju, pa će imati kog' da ispravlja i opominje. — Prodajte gosp. Nikolića vašom mišlju od „Staroga macela“ pa do „Vele Rivine“ i još te malo gore, pa će te naći dosta smetja, tako, da vam neće ostati vremena vredjati i sumnjajiti naše poštene djevojke i mladiće. — Zapamtite si to g. Nikoliću! S vama bismo bili s ovim govotvi, pa ćemo rada malo, da se pozabavimo i sv. gop. Vidulichem.

Gospodin Vidulich nazivlje našu školu „università“, te huće, da ju na prosto

prikaže i prispodobu kakvoj zloglasnoj kućetini, veleć: „e se la va di questo passo noi vedremo convertirsi quell' istituto... in qualche cosa di allegro.“ — Na oviliku zlobu zastaje nam crnilo u peru! Ovakvo kadre su misliti i govoriti samo povagne zlobne i crne duše naših narodnih odpadnika. Prosti Bože!

Što se tiče rieći „università“, odgovoriti imademo gosp. Vidulichu, da je naša hrv. škola napram njihovoj talijanskoj „università“ u pravom smislu rieći, te se njihova „bahilonija“ već danas s njom u ničem mjeriti ne može. Ako vam je milo gosp. Vidulichu, dodajte malo u našu školu pa da vidite kakvo je ponašanje djece i da čujete malo što su naša djeca u samih 5 mjeseca naučila. Pogledajte malo putem na ponašanje naše i vaše djece, pa ćete doći do uvjerenja; da ste kazao zgodnu istinu, kad ste našu školu, prispodobiv ju sa vašom, nazvalo „università“. Dodajte, dodajte gosp. Vidulichu, da se uvjerite, i dopeljite sobom sve vaše drugove, naš će vas učitelj rado primiti i nastojati će, da vas upozna sa znanjem djece, pa budete li naši, da nije sve bolje i uređnije nego li u vašoj „bahiloniji“, zadajemo vam našu poštenu rieć, da ćemo umoliti „Družbu sv. Cirila i Metoda“ nek svoju školu iz Lošinja s mjestu makne. Eto, dobacismo vam rukavicu, a vi, akoste čovjek u komadu, nesmiijete ju odbaciti.

Što se pako tiče vaše bojznosti da će se naša škola obrnuti „in qualche cosa di allegro“, budite uvjereni, da ste nam time podao najbolju svjedočbu vaše smradne duše, te da ne ćete nikada dočekati da vidite ono, što se je vidilo u nekoj lošinjskoj obitelji Vidulich, što bi vam znao, kad bi uskrnuo, don Julijo još te bolje pripovjedati. — Siromašni smo mi, g. Vidulichu, al nam je poštenje obilježje! Skromna je pako željica vašeg srdača u dnevnog kolotečini lošinjskih kulturovosaca, kojima biste bili najspretnijim direktorom (virtufterom) in qualche cosa di allegro. Nego uzet sve u jedno znamo mi, što je na stvari: „Vas već na početku našeg preporeda ljuta groznica trese; vi nas se bojite, vas je strah pa hoćete, da nam u samom zametku ugušite narodne osjećaje. Čorav bit će vam posao, gospodo lošinjska, poštenu vam zadajem rieć, čorav i kržjav!“

Djevojke, mladići! Na noge se junacke za svetu stvar, na noge za prepored i bolje dane našeg Lošinja, te perle kvaternih otoka! Nek vas ne bude strah već napried, napried i napried!! Lošinjanli, djevojke, mladići! Nude nam do tri sata tjednog hrvatskog jezika u njihovoj talijanskoj butigi. Hvala im lijho! Vi ih razumijete! Njih je strah! Napried!!!

Petnaestim t. m. zatvorilo se je ovdješnje zabaviste „Družbe sv. Cirila i Metoda“ kamo se je preneslo školu, s uzroka, što se popravila kuća u kojoj je bila do sada ista smještena. — Na izpitu odgovarahu djeca kao iz rukava, te je bila prava milina slušati ih. Hvala vrasnoj i neumornoj učiteljki!

Pantalonade lošinjskog Ipsilona. I u današnjem broju puljske krepetine, koju nazivlju „Il Popolo Istriano“, plaćeni dopisnik iz Malog Lošinja „Ipsilon“, vulgo pantalon, nabaciva se svakojakim lažima i pogrdama na našeg veleuč. i veleć. gosp. župnika, lihuću ga time prikazuje vjernikom zerom br. 2. On se takodjer usudjuje prispodobljati ga ispućanoj lumbardi don Cragliettu, neznajuć jadnik, da je već narodu bila pružena prilika upoznati jednoga i drugoga, neznajuć, da već i vrabci na krovu... sapću o pronevjerjenim tisućama, o purabama starih biljega itd. Nego skoda je trošiti crnilo i pero na odgovore bljulavom „Ipsilonu“, koj je za svoje dopise mastno plaćen, kom je srce leglo bogumskih lazi i izmišljotina, kom je već duša odavna crra, daleko crnija od tamne noći i najzlofanijih nosova njegovih prištaša, starih griešnika „popardilske rase“. Peć ih, ljuto ih peće ustoličenje našeg veleuvrednog g. župnika, pa stadoše rigati, bljulavati i lagali proti njemu. Što pas nu maslu izjeo ne bi, samo da ga crne, samo da svojoj zasliepljenoj svojti dadu „rog za svieću“ Nego čorav ti je poso dragi moj Pa d — Rincieu! — kasno je poslie podne k misi! — Nije on ni ovom prigodom propustio a da se ne osvrne na našu školu. To je drugi trn, koji ih ljuto bude pak nastoje, da svojim lažima ustraše

našu mladež, što im opeta nikada za rukom poći neće, jer su naši mladići i djevojke bistrije glave i bolje pameti nego li jedan tužni „Ipsilon“ vulgo „Pantalon Pad — Rinčić“ i oni bedaci, koji mu vjeruju. — Što on našu večernju školu, — koja još uvijek postoji — nazivlje „istitutto filarmonico“ nimalo nas ne smeta, jer znamo, da kad nas se nebi bojali, kad im naš liepi uspjeh nebi srce parao, da nebi o tome ni pisali. — Boje nas se, ljuto nas se boje, što je naprotiv nama najljepše bodrenje, radost i veselje! — Napried Lošinjani naši, a njim nek pucaju trbušine nabijene našim novcem.

Oni se rugaju našoj pjesmi sa „guruguru po tamburu“, a mi njim odvrćemo:

Guruguru,
Dat ćemo vam po tamburu,
Čužit će i „Ipsilon“,
Musulino Pantalon!

Voloski kotar:

Iz Podgrada dobivamo: Sve komešanje nije uzmoglo odvrati od prave staze naše izbornike. Dne 27. i 28. ovaoga m. izabrali su si u svih tielih za zastupnike muževe, za koje su se nekoliko dana prije složili. Protivnici, to jest prijaznici Junte i Talijana, najpacte Marotti i Zadković, nisu se ufali u trećem ni u drugom tielu nit prikazati sa svojimi pripravljenimi listići kandidata. U prvom tielu stupili su na poprište, na čelu njim c. kr. sudbeni savjetnik, ali su pogorili, propali, a gospodin c. k. sudbeni savjetnik čvo je liepih i doživio još liepih usljeđ svoja nedolice-noga umješavanja. Mi ćemo se na te izbore još svratiti. Za sada kličemo našim vrlim izbornikom: Živili!

(Želimo razjasnenja, jer nam je bilo tvrdo zagotovljeno, da se Franjo Marotti neće mješati! Op. uredn.)

Pazinski kotar:

Hrvatsvo tinjanskog načelnika. Mi smo već od davna na čistu glede hrvatsva tinjanskog načelnika Križmanica, kojim se je on još pred koju godinu ponosio, a koje je, odkad je načelnikom, ružno pod noge bacio.

Onoiznadno smo javili kako je Križmanić dočekao novoga tinjanskoga župnika talijanskim napisom na slavluku a danna priobćujemo novi dokaz o njegovom tobožnjem hrvatsvu. Priobćujemo naime jedan njegov dekret ili nalog (neznamo pravo što je) izdan još prošle godine a podpisan po savjetniku Orlicu. Križmanić ne može kazati, da ne odgovara za ono što sam ne podpiše, jer je on u istinu odgovoran za sve ono, što koji u ime njegovo podpiše. Taj nalog imao bi biti tobož hrvatski sastavljen, ali ta hrvatsčina je takova, da ju neće ni sam šij or Venec razumjeti. Evo mu je:

„Gosp. N. N. — S. Petar u Sumo Buduće da ništa poslušna na ono što se je vami uredilo odlukom 21. t. g. m. Bj 1430 sa to što niste presjelićia posao grandje žida zagrada vaše polje lezeće prema vašoj kući u Š Petru, ste upala u zaprijetitje globe od 20 kr. koje morate izplatiti u ovaj ured uklon uvršavanje.“

U isto se vam na za da uredi da imate odmah prešjeliti posao grandje spomenutoga žida uklon dalje zdale od što kruna

Glavarstvo obzine Tinjan . . . . . p. f. Načelnika Giov Orlicih cons.* Recite nam po duši šijor Vence, nije li ovo takva rugoba, da biste se za nju morao i vi slatići.

Gdje su Vaša obećanja, da nećete u uredi ništa mienjati, da ste vi ono, što bijaste i prije itd. itd. Ustrpite se šijor Vence, donieti ćemo još koju Vašu sličicu.

Porečki kotar:

Novavaz, koncem Janjsa 1904. Dogorjelo nam je do nokata — a k tome nas danonice sve više i više drže. Mogla bi nadoći doba, kad bi se skruseno kajali oni, što nas ovako vriedjaju. U par riječi,

gosp. urednice, reći ćemo Vam ovo:

Nama se isto dogodilo kao i Kaste-liream i drugim. I zadnju zdravu Mariju u našem jeziku tjeraju nam iz naše crkve, a neznaju jadni, da na taj način ne žele vidjeti niti nas, gdje se u crkvi Bogu molimo. Postigli su za sada svojim postupkom to, da oko polovice župljana nije obavilo sv. Vazmene isповjedi. Govorili nama, e će ostati sve pri starom, pa makar bio izabran župnikom i onaj, koga nismo volili, sadašnji naš župnik Toso. To nam izričito obećao presvjedi biskup, a istotako i župnik sa oltara. Sad se na jednom sve preokrenulo. Ne čujemo hrv. evangelja — a ma baš ništa. Na Tielovo morali smo i mi slušati latinsko evangelje, akoprem se je to prije uvijek hrvatski pjevalo. Bili smo kod biskupa, da mu se pritužimo. Liepo nas odpravio. Na našu opasku, e je sada sve latinski, što prije nije bilo, odvratio nam, da idu i gluhi u crkvu, pa ništa ne čuju, kako župnik moli, ipak su zadovoljni, pa možemo biti i mi. Ova bi Vam ekcelencijo vriedila, kad bismo svi bili gluhi! Za našu sreću, Bog nam je dao uši, da slušamo, pa želimo čuti, slušati i razumjeti i našeg župnika, što nam govori! Neka se ekcelenco, biskupe, tjera nas i naš jezik iz naših crkva pomoću Vašom, neka bude sve „ad majorem vostrac glorie“, nu doći ćemo i na sud božji. Pitać će Vas Bog: „Gdje su tvoje ovice?“ Ne ćete moći reći: „koza si mi, Bože, dao, koze su ostale!“, jer ćemo mi odmah za Vama onda reći Vam: „kao ovice ste nas dobili, a u koje sje nas htjeli pretvoriti!“

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina.
Fr. Ma ča bi reć, da je talijanski kralj storia Nadalena za konzula, ter je prije bia Kamalić?
Jur. Zač da je Nadalun bolji Talijan od Kamalića.
Fr. Ma da je Kamalić baron.
Jur. Zač da ne daju nič va Italije. Tamo su samo kavaljeri i kumendaturi . . .
Fr. I sočali, ale koloni.

Fr. Ču da se je šjor Karlo birmal, kada je imal 50 let?
Jur. Je istina, birmal ga je pokojni biskup Sterk.
Fr. A ki je birmal njegova neputa Matia?
Jur. On da je činil doć biskupa s Bodulije, ki mu je dal paš-tekum.
Fr. Dobro je učinia, na tom mestu je Matia i drugi pred 15 let stel križmat Bodula i Vidinčića.
Jur. Viš vranicia, još ne veruju, da Bog ne plaća svake subote i da se pokora dela kaće i grih.

Razne primorske viesti.
Dolazo za nami! Poznata je činjenica, da bijahu prvi Hrvati i Slovenci Istre, koji su počeli ustrajati razna novčana i gospodarska društva. U tom obziru povedoše se za njimi istarski Talijani, koji su kasnije

ustrojili više pučkih blagajna i po koje gospodarsko društvo.

Posredovanjem našeg neumornog Dra. Laginje, stupiše sva naša novčana i gospodarska društva u jedan savez, koji stoji pod nadzorom naših najvrstijih strukovnjaka.

Sada dolaze za nami naši susjedi Talijani, koji kane pod nadzorom zemaljskog odbora i zemaljskog kreditnog zavoda stvoriti savez novčanih i gospodarskih društava.

Naši „dobri“ susjedi ne će nam kazati bar za to, da smo se i tomu od njih naučili!

Proširenje zemaljskih zgrada u Poreču. Zemaljski odbor u Poreču dao je nalog gradjevnomu odsjeku, da izgradi načerte za proširenje zemaljskog gospodarskog zavoda i za proširenje palače zemaljskog odbora.

Za nabavu vode. Zemaljski odbor u Poreču zajamčio je občinskomu glavarstvu u Pazinu podporu od 400 kruna za popravak vodovoda u Cerovlju. Obćini Kastav dao je isti odbor iz zemaljske blagajne 300 kruna, kao drugi obrok obećane podpore za gradnju občinske šterne u Sušnjih. Tehničko-šumskom odsjeku u Bjelaku doznatio je 20.000 kruna za radnje oko uređenja rijeke Raše.

Za ceste i mostove. Zemaljski odbor u Poreču dozvolio je občinskomu glavarstvu u Vrsaru zajam od 10.000 kruna iz bratovštinske zaklade sa 5% na godinu za gradnju vozne ceste Vrsar-Sv. Lovreč; zajamčio je upravnomu vieću u Galčani za popravak i proširenje ceste k groblju, podporu od 300 kruna; izjavio je nadalje kotarskomu poglavarstvu u Poreču, da će zemaljski odbor dozvoliti podporu od 500 kruna za gradnju mosta na rici Mirni, naproti kapeљи Sv. Stjepana. Konačno bijahu zajamčene podpore obćini Kastav kruna 800 za gradnju novoga mosta na Riećini i kruna 200 za dogradnju ceste u dolini Mandaline.

Glavna skupština „Lega Nazionale“ Prošle nedelje održavalo je talijansko tobož školsko društvo zlosretna „Lega Nazionale“ svoju godišnju skupštinu u glavnom mjestu južnoga Tirola Trentu. Skupština je prisustvovalo odaslanika iz Gorické, Trsta, Istre i Dalmacije. Mi vidimo kako djeluje to društvo pogubno za naš narod u južnih pokrajinah u obće, napose u Istri.

Priznanje izpita položenih na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu za djake iz austrijskih zemalja. Dne 15. o. m. proglašeno je na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, da je bečka vlada priznala ravnopravnost hrvatskog sveučilišta Frana Josipa I. u Zagrebu sa onim austrijskim sveučilišti, te da izpiti polozeni u Zagrebu vriede i u Austriji. Samo će oni kandidati, koji u Zagrebu nauke svrše, položiti jedan izpit pred posebnom komisijom u Beču. Taj će se izpit polagati u hrvatskom jeziku, te će izpitani dobiti svjedodbu u hrvatskom jeziku. Time je dielomično riješena davna molba hrvatskoga naroda, jer u odnosnoj naredbi neima govora o izpitijna na mudrošlovnom fakultetu i jer se i ovaj naknadni izpit u Beču mora prije ili kasnije odpraviti.

Novi zemaljski činovnici. Zemaljski odbor u Poreču podielio je mjesto pisarničkog vjezbenika dnevičaru Franu Fabbro; isti odbor imenovao je privremenim računarskim vjezbenikom Guida Schinigoia; zemaljskim poslužnikom Eugena Zandegomio, I. tekićem Kristofora Calegarria, II. tekićem Karla Fulina, čuvara zemaljske palače Ivana Dambrosia.

Na vlastitu molbu bijaše umirovljen zem. poslužnik Bernardo Gentili.

Gradjevni savjetnik bijaše opunovašten, da uzme privremeno u službu tehnikera Maria Grossmana. (Zar je ovo sin pok. Vilića? Gdje je svršio tehniku?)

Rado bi znati, da li pozna ijedan od imenovanih i hrvatski ili slovenski jezik, kojim se služi većina pučanstva Istre.

Položio odvjetnički izpit. Ovih dana naš odlični prijatelj i mladi pregaoac za narodnu stvar u Istri, vrli rodoljub dr. Gjuro Červa, položio je odvjetnički izpit. Srdnačno čestitamo!

Hrvati i ratna mornarica. Hrvatski zastupnik i delegat Dr. Zafron iz Dalmacije, zauzeo se je i prigodom razprave o proračunu ratne mornarice u austrijskoj delegaciji za pravo hrvatskoga jezika i u obće za interese Hrvata kod te mornarice. Evo što je u tom pogledu kazao g. Dr. Zafron: Prelazeć na pitanje jezika u ratnoj mornarici spomenu naredbu o hrvatskom jeziku admirala Spauna; preporučiti, da ta naredba ne ostane mrtvim slovom; poće mlade oficire, da u samu korist svoje više izobrazbe i službe uče hrvatski jezik, koji je godine 1888 blagopokojni kraljević Rudolf, pri posjetu hrvatskoga sveučilišta u Zagrebu proglasio „drevnim kulturnim jezikom u Europi“; preporučuje, neka i pomorska akademija na Ricci vrši u tom pogledu svoju plemenitu zadaću itd. Obzirom na tu akademiju zahtieva, da u istu bude primljen što veći broj Hrvata iz Dalmacije, Istre i Hrvatskog Primorja i da se za iste ustanovi nekoliko besplatnih mjesta. Nadalje preporučuje, da se nabavlja izključivo domaće vino za mončad ratne mornarice; da se toj mončadi u većoj mjeri podava svaki dan vina; da se male brodice i slične potrebstine za ratnu mornaricu nabavlja u većoj množini nego do sada na Korčuli itd. Govornik zaključuje, preporučujući upravi ratne mornarice, neka posveti osobitu ljubav, pažnju i brigu vrlim našim primorcima, kojima po svjedočanstvu samoga Teghetofa, ide prva slava za pobjede Helgelanda i Visa. Naši primorci, zaključuje Dr. Zafron poslie pada slavne republike dubrovačke i republike mletačke, bez osobitih škola, bez konzulata i bez ratne mornarice, svojim vlastitim silama raznieše barjak habsburgske monarhije na sve krajeve svijeta i proslaviše njezino ime vrlinama, koje i danas znadu cijeniti prvi narodi na svijetu. Takovi vriedni sinovi zaslužuju, da ne budu zapostavljeni i sudjeni na samu ulogu prostih mornara! To stavlja na srce zapovjedniku mornarice barunu Spaunu, kojemu, uz obće povladjivanje, izjavljuje svoje pouzdanje.

Naši nazovi prosvjetitelji! Zemaljski odbor u Poreču je zaključio, da će uložiti utok proti zaključku c. k. zemaljskog školskog vieća za Istru na isto vieće glede ustrojenja redovite mješovite dvorazredne pučke škole u sv. Ivanu od Sterne; nadalje uložiti utok proti zaključku istog vieća na ministarstvo bogoštovja glede ustrojenja mješovite jednorazrednice u sv. Lovreću kod Labina; uložiti utok na vrhovno upravno sudiste proti odluci ministarstva bogoštovja glede ustrojenja pučke škole u motovunskih Novakih i proti naukovnom jeziku; uložiti utok na upravno sudiste proti odluci ministarstva bogoštovja glede diobe pučke škole u Voloskom u dva odieła; konačno je izjavio isti odbor predsjedničtvu c. kr. zem. škol. vieća za Istru, da nemože pristati na proširenje dvorazrednice na Skofijah u trorazrednicu.

Nad grobom Vinka Marjanovića, ravnatelja obće ureda u Kastvu i bieseg tajnika obćine Veprićac i Pazin preminulog u Kastvu dne 16. juna 1904.

Pol vieka svog si, Vinko, vojevao Ko hrabar vojnik u narodnoin boju, i služeć našim obćinam u znoj Slobodu svu si rodnu žrtvovao; I sad kad si se jaće nadat stao Nagradi ljudsk., starosti, pokoju Zasluženom kroz dug službu svoju U pokoj vječni Bog te je pozvao.

Nad tvojim grobom domovinu tuži I majka, žena, djeca ostavljena, A k cvilu njiom i moj plać se družu.

U tebi plaćem druga izgubljenoga, Gubitak težki rodnog Kastva grada I stališ naš što zanemaren strada.

Listnica uredništva i uprave.

Radi važnosti predstojećih obč. izbora u Puli, o kojima se moramo obširnije baviti, zaostalo nam građiva, koje ćemo redom nvrstiti u budućim brojevima.

Razne vijesti.

† **Dr. Zmaj Jovan Jovanović.** Dne 14. o. mj. preminuo je u Kamenici najveći srbski pjesnik dr. Zmaj Jovan Jovanović, iskreni zagovaratelj sloge između Hrvata i Srba. Pokoj vječni i neumrla slava velikom mužu!

Orogodišnji sastanak abiturjenta. Kako javljaju novine, sastali će se ove godine hrvatski i slovenski abiturjenti u bijeloj Ljubljani, nipošto u ponosnom Zagrebu, kako bijaše prvobitno odlučeno.

Odnosne pozive i raspored sastanka priobćiti će odbor putem hrvatskih i slovenskih novina.

Hodočašće u Loret. Javljam naknadno, da hodočašće iz Trsta u Loret nepolazi, kako je bilo prije javljeno u 7 sati na večer, nego u 4 sata po podne istoga dana — dne 5 srpnja i to toga radi, što parobrod mora uzput taknuti neka mjesta, zato mu valja prije krenuti, da dodje na vrijeme i spoji se sa željeznicom.

Ujedno obznajujem, da se svatko tko hoće, može još prijaviti do konca ovog mjeseca (lipnja) ali tako da odmah pošalje preplatu, inače se ne prima — pošto se hodočastnika javilo za jedan parobrod previše, a za dva još premalo.

O. Bernardin. Prov. Kap.

Talijanski iredentisti i socijalisti o našoj koži. Toli razvikani tobož prijatelj Slavena osobito nas Hrvata Riccioli Garibaldi kolovodja talijanske iredente upravo je na uredništvo socijalističkog lista „Avanti“ u Rimu jednu od svojih „poslanica“ punu ozbiljnih opomena i savjeta, u kojoj se tuži na držanje talijanskih socijalista spram iredentističkog pokreta. „Istina je — piše Garibaldi — da bi rat protiv Austrije stajao milijune, kad bi ga naimze vodila vlada. Ali narodni rat, koji

se sprema, i koji bi se protegnuo od Tridenta prema Pragu, od Trsta na Balkan, ne treba ni regularne vojske ni ratne blagajne“. U potvrdu toga navadja kao primjer francuzku revoluciju, pohod tisuće od Marsale, ekspediciju Garibaldijevih dobrovoljaca na Montanu. „U ostalom čitav iredentistički pokret, koji je do sad tako mnogim zadavao velike brige, stajao je dosad samo — 1354 lira“. Nadaje molit socijaliste, da puštaju na miru iredentistički pokret, koji je i onako stvar gospode.

Na Garibaldijevu poslanicu odgovorio je vodja talijanskih socijalista Enrico Ferri da iredentistička propaganda služi samo reakciji, uvećava vojne terete i razpaljuje neprijateljstvo između Austrije i Italije. A što se tiče Trsta i Tridenta — Garibaldi se vara, ako misli da su te pokrajine spremne pridružiti se Italiji. „Trst jedina velika luka carstva, tako je trgovački napredovala, da nije voljna ovaj napredak žrtvovati na oltar patriotizma“.

Koliko ima na svijetu Slavena? Poznati česki učenjak profesor Niederle kaže, da ima na svijetu svih Slavena 138 milijuna duša. Od tih 138 milijuna ima najviše Rusa i to 95,165-025; Poljaka 18,764.353; Čeha 8,639-357; Hrvata i Srba 8,106-131; Bugara 4,850-000; Slovenaca 1,252-780 i Lužičkih Srba 108-884.

Prema tomu broju Slavena, imade Niemaca samo 84,893-000

Podmorske mine. Rusi i Japanci se poslužuju u današnjem ratu s minami, koje polažu pod vodu, da bi se neprijateljski brodovi u nje zadljeli i u zrak se razletjeli. To je jedno od najgorih i najstrašnijih oružja u pomorskim vojskama. Tu je zaludna svaka opreznost, ako kapetan ne zna, gdje je mina položena. Na površini mora, se ne može nigdje poznati gdje se skriva pogibelj. Japanci su s minami osigurali luku pred gradom Nagasaki i druge svoje luke. Zato se ruska vladivostočka flota boji približiti lukama, jer Rusi ne znaju, gdje vreb

na njih taj strašni neprijatelj. I Port-Artur je od strane morske vina opasan takovimi minami. Nekoliko mina su položili Rusi, da bi japanski brodovi na njih naletjeli, a nekoliko su ih stavili i sami Japanci, da bi se Rusi na njim pogubili. Tako je pogibelj za jedne i druge jako velika, jer Rusi ne znaju za japanske, a Japanci opet za ruske mine. Te mine napravljene su od željeza a ima ih svakovrstnih. Nacrane su ponajviše pušanim prahom. Polaže ih pred luke, neke na više, druge na niže, tako da mora brod ako hoće da se približi zadjeti u njih ili u jednu ili u drugu. Mine se raspuknu na dva načina. Ili se raspuknu same, kada se brod zadjene u njih ili pak ih užgu s kraja, kad vide, da je neprijateljski brod nad njimi.

Razni prinosi:

Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri. Mjesto vienca na odar pok. Vinka Marjanovića, obč. tajnika u Kastvu, daruje „Hrv. Čitaonica“ u Kastvu „Bratovšćini“ svotu od 20 K. U istu svrhu daruje veleuč. gosp. Vjekoslav Spinčić nar. zast. svotu od 10 K.

Oglas.

Podpisani časti se ovime javiti gospoduzetnikom gradnje i slavnom občinstvu, da ima na razpolaganje svakovrstnog saliza, skalina, bankina, kapnica (grandalij) itd., sve iz najboljeg crvenkastog i bijelkastog mramor-kamena uz sljedeće cijene:

- Saliz u debljini od 8—12 cm učinjen sa češljem za postavu na mjesto po m² K 6.—
- Isto učinjen sa puntom po m² K 4-40.
- Kapnice (grandalij) za krovove po metru K 1.—
- Skalini i bankini pako po pogodbi i to sve franko na postaju Pazin.

Poblize informacije koji pismene toli ustmene daje podpisani sam.

Lindar, selo Lovrinčić.
Anton Lovrinčić pok. Josipa

Svoji k svojim!

Skladište pokućstva
goričke-selkanske
STOLARSKE ZADRUGE
(prije Antua Černigej)
TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra.

Tvornica sa strojevnim obratom.
Pokućstvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurencija izključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjesečnu odplatu.

Zastupstvo u Trstu, Splita i Aleksandriji.
Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Svaka obitelj
morala bi u vlastitoj dobrobiti samo

Kathreinerovu
Kneippovu sladnu kavu

kao pridođatak k svagdanjemu kávuomuz napitku upotrebljavati.

Pčelno - voštene svieće
po kilogramu K 4-90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelnoga voska.

Ušesne svieće iz pora imenovanog voska, ukrašenim u reliefu sa zlatom, vošćenim cvietem itd.	kg. po K 8—	Vošćeni ovitki, bijeli i bojalitani	kg. po K 4-90
Iste ukrašenim s odjeljivim cvieticama	6—	Isti ukrašeni sa cvietom i zlatom	8—
Tamjan lagrima, najfiniji	2-40	Svieće za božićno drvo u 6 bojah	3—
granis	2—	Vošćeno svieće tarče. I. austri. sastav	4-40
Svieće za pogrebe po vrlo niskoj cieni. — Za pravil. čisti vosak jamčim sa 2000 kruna	1-20	Svieće i tarče, I. talijanski sastav	3—
Geršeimovi stenji (filij) i stakla za vjeđnu luč. — Isto tako medd pitonac (stolni) i navadni, uz vrlo nizke cijene.		II.	2-40
Preporučam se prečastnom svećenstvu i p. n. občinstvu najpozniznije,		Vošćeno platno za oltare, melar	2—

J. KOPAČ, vošćarica u Gorici.

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrudnih dielova jedan ili više po kruna 20. ako nije član te plaća od

Prima novac na štednju od svakoga, istoga 4 1/2% kamata čisto bez ikakvog odbitka. do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmovoje (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju poblize informacije.

Ravnateljstvo.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i unutarnju porabu. Osobito odstranjuju trganje i kulanje po kostili, nogali i rukali, te izliče svaku glavobolju. One nedostizivo spasonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju katar, umiruju izbacivanje, odklanjaju nadulavanje, boli i grčeve, pospešuju bolju probavu, čiste krv i crieva. Progone velike i male gliste, te sve bolesti od glistah dolazeće. Djeluju izvrstno proti hripavosti i promuklosti. Lieče sve bolesti jetrali i slezene te koliku i trganju u želudcu. Progone svaku groznicu i sve bolesti od groznice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti materinici i materini, pa zato nesmjiju zanikati u nijednoj gradini.

Gradiska Ijekarna, Zagreb. Stoga sa neka točno naručite pod naslovom: **Gradiska Ijekarna, Zagreb, Markov trg broj 29** pokraj crkve sv. Marka. — Novac neka se šalje napred ili pozrećem. — Manje od jednog tučeta (12 boć.) se ne šalje. — Ciena je sljedeća i to franko na svaku poštu: 1 tučet (12 boć.) 4 K, 2 tučeta (24 boć.) 8 K, 3 tučeta (36 boć.) 11 K, 4 tučeta (48 boć.) 14-60 K, 5 tučeta (60 boć.) 17 K. — Posjedujućim tisuću i tisuću priznanica, da ih nije moguće ovdje tiskati, zato navadjam samo imena neke gg. koja su sa osobitim uspjehom potrebjavali **Kapljice sv. Marka** to podpunoma ozdravile: Iv. Bareletič, učitelj; Janko Kisuš, kr. nadlogar; Stj. Borčić, župnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, šilica; Jože Seljančić, seljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360. **Gradiska Ijekarna, Zagreb.**
Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Po visokoj kr. zem. vladi proglašena ljekovitom vođom rudnicom čista alkaličko-muriatička

Apatovačka kisjelica

nije samo najbolje i najzdravije **stolno piće.** već je i najkorisnija i najglasovitija **liekovita voda.**

koja je od prvih liečnikih turističta preporučena i djeluje ne nadkriljivo kod bolesti želudca, pluća, grkljana, raznih katara, astme, mjehura, kamencu, hemeroida (stolno žile), nateklosti i zrnatih jetara, zgaravice i raznih ženskih bolesti

Odklikovana sa 13 zlatnih i srebrnih kotajna.

„Upraviteljstvo vrele Apatovačke kisjelice“, **Zagreb, Ilica broj 17.**

Dobiva se u svim Ijekarnama, trgovinama mirodija, restoracijama i gostionicama.